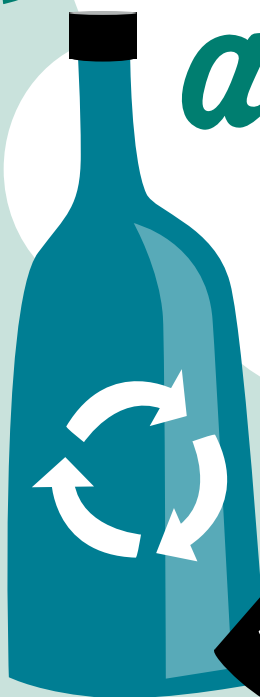

UTSTÄLLNINGSVERSION

AVFALLSPLAN
2021-2032

*Lätt
att göra
rätt*

BAKGRUNDS-
DOKUMENT

DANDERYD KOMMUN, JÄRFÄLLA KOMMUN, LIDINGÖ STAD, SOLLENTUNA
KOMMUN, SOLNA STAD, SUNDBYBERGS STAD, TÄBY KOMMUN, UPPLANDS
VÄSBY KOMMUN OCH VALLENTUNA KOMMUN I SAMARBETE MED SÖRAB.

Förord

Avfall, sopor, skräp. Kärt barn har många namn. Avfall berör och engagerar alla och under senare tid har fokus och synen på avfall förändrats. Varför samlar vi in det här? Varför bränns så mycket? Kan vi återanvända fler produkter? Avfallsplanen och nyttan med den är att den över tid förändrar utvecklingen mot andra system för insamling och omhändertagandet av det som vi slänger. Vårt sätt att se på avfall, att ta hand om avfallet och att planera för avfallet som en klimatfråga, i utveckling av infrastruktur och behov av service till invånare och – inte minst – hur vi betar oss när vi köper produkter är under utveckling. Vi har under den första gemensamma avfallsplanen (2009–2020) blivit många fler invånare och aldrig tidigare har en sådan inflyttning skett till SÖRAB-regionen. Vi ser att avfallsmängderna ökar men också att beteenden sakta förändras. Vi ser bland annat att textilåtervinningen och matavfallsinsamlingen har ökat samtidigt som även konsumtionen har ökat.

Allt hänger ihop! För att kunna planera för avfallshantering både upp- och nedströms i en storstadsregion är långsiktiga planer och aktiviteter viktiga. Tillsammans kan vi fokusera på en cirkulär ekonomi som utgår från att vi kan samverka och dela fler produkter emellan oss. På så sätt kan material och produkter cirkulera så att fler får nytta av dem under produktens livstid. Våra mål och aktiviteter ska bidra till att vi är framsynta och planerar allt vi kan för att öka återanvändningen och underlätta för invånarna att kunna sortera, återvinna och bli av med sitt avfall.

Vi har blivit modigare och utmanar oss själva och andra genom att investera i system som kan hjälpa oss att återvinna mer material ur avfallet genom tekniska och kemiska processer. Stora som små förbättringar så når vi resultat och hjälps åt att förändra synen på avfallet.

Tänker vi efter är det nästan en materialplan för den framtida cirkulära ekonomin snarare än en avfallsplan som vi arbetar med.

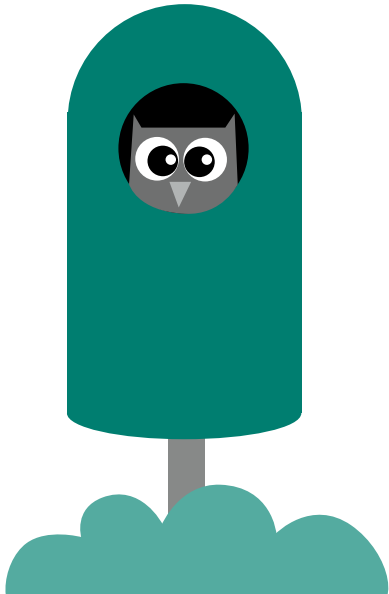
Avfall är resurser som kan användas flera gånger!

Johan Lausing

VD

Innehållsförteckning för alla dokumenten

- Förord 3
- Innehållsförteckning för alla dokumenten 5
- Inledning..... 6
- Läsanvisning 7
- Avfallsplanens syfte 9
- Bakgrund till planens utformning 10
 - Framtida arbete 11
- SÖRAB och SÖRAB-kommunerna..... 12
 - Styrning av avfallsplanen..... 13
- Framtagande av Avfallsplan 2021–2032 14
 - Projektorganisation och ansvar 15
- Avfallshantering i SÖRAB-regionen 16
 - Ekonomiska konsekvenser och styrmedel..... 17
 - Barnens bild av avfallshantering..... 18

Inledning

Denna avfallsplan beskriver hur kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna tillsammans med sitt avfallsbolag SÖRAB planerar att arbeta med hanteringen av avfall fram till 2032. I denna avfallsplan kallar vi dessa kommuner för SÖRAB-kommunerna och regionen de bildar för SÖRAB-regionen. Alla SÖRAB-kommuner äger sin egen avfallsplan men arbetet med att ta fram den har skett gemensamt. Även Stockholms stad är delägare i SÖRAB, men har valt att inte ingå i samarbetet med en gemensamt framtagna avfallsplan.

Avfallsplanen sätter mål för år 2032 och hur långt arbetet ska ha kommit vart tredje år fram tills dess. För perioden 2021-2032 har vi valt att arbeta med fem övergripande målområden och varje målområde består av ett antal huvudmål. För varje målområde tas det även fram periodmål för vad vi ska ha uppnått till år 2023, 2026, 2029 samt 2032. Aktiviteter och åtgärder kommer att tas fram löpande inför varje år och blir en del av kommunens och SÖRABs verksamhetsplanering.

Läsanvisning

SÖRAB-regionens avfallsplan består av fyra delar:

BAKGRUNSDOKUMENTET

Är ett referensmaterial som ger bakgrund till avfallsplanarbetet och beskriver samarbetet mellan SÖRAB och dess ägarkommuner.

MÅLDOKUMENTET

Är det dokument som kommunen primärt arbetar med. Här finns alla fem målområden sammanfattade i form av beskrivning, strategier för genomförande, de huvudmål som fastställts för perioden 2021-2032 samt relevanta beskrivningar som sätter målen i ett sammanhang.

PERIODMÅLSDOKUMENTET

Komplement till måldokumentet, som uppdateras vart tredje år. Periodmålen ger kommunen och styrgruppen möjlighet att prioritera under avfallsplanens gång och visar vad kommunen och SÖRAB ämnar arbeta för de kommande tre åren.

BILAGOR

Är ett fördjupningsmaterial för den som vill sätta sig in i exempelvis nuläget för SÖRAB och SÖRAB-kommunerna vid avfallsplanens skapande eller en analys av hur avfallshanteringen kan komma att utvecklas.

AKTIVITETER

Utöver dessa dokument så kommer aktiviteter för att uppfylla målen tas fram inför var enskilt år. Dessa aktiviteter kommer tas fram både för kommunen och gemensamt med övriga SÖRAB-kommuner. De gemensamma aktiviteterna sammanfattas i en gemensamt framtagna handlingsplan. Kommunspecifika aktiviteter kommer istället ingå i de lokala handlingsplanerna.

KOMMUNIKATION

Avfallsplanens kommunikationsinsatser finns i ett separat dokument som kallas för kommunikationsplanen. Denna kommer uppdateras varje gång ett nytt periodmålsdokument tas fram.

HÄR ÄR VI NU, BAKGRUNSDOKUMENTET!

I detta dokument kan du läsa om vad som gäller för avfallshantering i Sverige och om hur SÖRAB och SÖRAB-kommunerna arbetar tillsammans. Du kan också läsa sammanfattningar av de utredningar och konsekvenser som ligger till grund för Avfallsplan 2021-2032.

Avfallsplanens syfte

Bakgrund till planens utformning

I SÖRAB-regionen har den totala avfallsmängden ökat som resultat av ökningen i invånarantal. Sedan år 2009, då föregående avfallsplan började gälla, har antalet invånare ökat från cirka 438 000 till cirka 514 000 år 2019 och hela regionen är starkt präglad av just befolkningsökningen. Nya områden byggs i kommunerna och förtätning sker, främst i form av flerbostadshus. Infrastruktur och basservice måste utökas kvantitativt utan att det påverkar kvaliteten negativt i det levererade utbudet av tjänster vilket kommer att kräva nya, smarta och bekväma lösningar.

Under föregående avfallsplan genomfördes ett antal undersökningar om invånarnas upplevelse av kommunernas avfallshantering. Dessa visar att invånarna tycker att det är viktigt att sortera sitt avfall och att då också göra rätt. Merparten av invånarna sorterar sitt avfall för miljöns och klimatets skull. Trots den miljömässiga motiveringen så konstaterar undersökningarna att det absolut viktigaste för att invånarna ska sortera sitt avfall är att insamlingssystemen är enkla, lätta att använda, tillgängliga och nära invånaren. Det ska vara lätt att göra rätt.

Transparens har blivit viktigare och invånarna vill veta vad som händer med avfallet och hur de kan bli bättre på att sortera. Information och kommunikation inom avfallsområdet har förbättrats i och med det gemensamma arbetet inom SÖRAB-regionen, men behöver fortsätta att utvecklas och anpassas, bland annat genom att dra nytta av den digitalisering som pågår i samhället.

Flera plockanalyser har genomförts sedan 2009, i syfte att få en så bra bild som möjligt av avfallens innehåll och hur olika typer av boende påverkar avfallens sammansättning. Plockanalyserna påvisar inga stora förändringar i sammansättningen av det invånarna lämnar i restavfallet (soppåsen) från 2009 till det att Avfallsplan 2021–2032 upprättats. Det finns fortfarande en stor del avfall i soppåsen som inte ska vara där, cirka 70 procent. Företrädesvis är det tidningar, förpackningar och matavfall som lämnas som restavfall, trots att det finns system för särskild utsortering av dessa avfallsslag.

Att öka utsorteringen av matavfall lyftes redan i Avfallsplan 2009–2020 som ett viktigt mål och vid ingången av Avfallsplan 2021–2032 erbjuder samtliga kommuner sina invånare och kunder utsortering av matavfall. Matavfallet fortsätter även i denna avfallsplan att vara en viktig fråga både när det gäller utsortering för framställning av biogas och biogödsel men även ur ett förebyggandeperspektiv.

Utsortering av matavfall blir också en förutsättning för att kunna möjliggöra framtida tekniska lösningar såsom eftersortering av restavfallet.

Framtida arbete

Den 1 januari 2019 trädde nya förordningar för förpackningar och returpapper i kraft. Förordningarna ställer krav på samarbete mellan kommunen, fastighetsägaren och aktörer med godkända insamlingssystem. Detta för att år 2025 nå målet om att kunna erbjuda bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper från samtliga bostadsfastigheter i Sverige. Genom att insamlingen flyttas närmare avfallslämnaren är förhoppningen att färre förpackningar och tidningar kommer att hamna i soppåsen och att återvinningen därmed ökar.

Den föregående avfallsplanen grundade sig i avfallstrappan, som är ett EU-direktiv antaget i miljöbalken och som styr hur avfall ska tas om hand. Högst upp i trappan finns avfallsminimering. Att förebygga avfall genom att till exempel dela, laga, byta och låna produkter samt minska sitt matsvinn ger naturligtvis den största miljövinsten och är alltid prioriterat, så även i denna avfallsplan.

I dag har begreppet cirkulär ekonomi börjat ersätta den linjära avfallstrappan. I december 2015 presenterade EU-kommissionen ett paket om cirkulär ekonomi. Målet är att ställa om samhället mot en resurseffektiv, cirkulär och fossilfri ekonomi. Här introducerades också nya begrepp såsom materialflöden istället för avfallsflöden.

Nationellt har det beslutats att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären och det råder samstämmighet om att det är viktigt att minska avfallens klimatpåverkan. Även i de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030, ställs höga krav för att bland annat uppnå en mer miljömässigt hållbar värld.

De trender som kommer att ha störst betydelse för kommunal avfallshantering de kommande 10 åren är de tilltagande kraven på bekvämlighet och enkelhet, ökad rörlighet i arbete och fritid, digitalisering, plattformsbaserade affärsmodeller och teknik för maskinell avfallssortering. De största utmaningarna kommer att vara att hålla nere mängden avfall i och med en ökande befolkning samt att bemöta en ökande förväntan på service.

De avfallsorganisationer som har den kompetens som krävs för att kunna dra nytta av teknikutvecklingen kommer att kunna svara upp mot de ökade krav och förväntningar som samhällstrenderna för med sig och därmed leda utvecklingen inom kommunal avfallshantering. Digitalisering, satsning på ny teknik och plattformsbaserade arbetsmodeller förespås vara nyckeln till att parera detta. Att även samarbeta mer regionalt och i tidiga skeden säkerställa ytor för framtida avfallshantering kommer att vara viktiga verktyg för att möta de ökande förväntningarna på service och närhet till system och infrastruktur för avfallshantering.

Det samarbete inom SÖRAB-regionen som initierades i och med framtagandet av Avfallsplan 2009–2020 har gett ökad samordning, ökat erfarenhetsutbyte och bättre resursutnyttjande både ekonomiskt och personellt. Vi har, utöver det arbete som skett lokalt i kommunen, bland annat genomfört gemensamma upphandlingar, utvecklat nya insamlingssystem, genomfört gemensamma informationskampanjer, infört en ny gemensam skolinformatörstjänst, tagit fram en gemensam sorteringsguide samt genomfört workshopar och nätverksträffar för planhandläggare, upphandlare och kommunikatörer.

Genom att fortsätta detta samarbete men också genom att bredda arbetet ytterligare och involvera fler delar av kommunens organisation, kan vi arbeta på flera fronter och i hela kedjan med det avfall och material som kommunerna ansvarar för och hanterar.

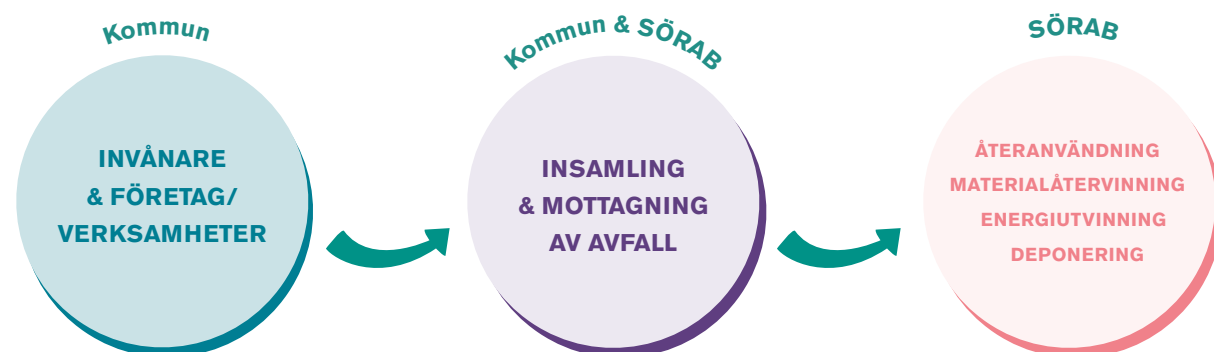
SÖRAB och SÖRAB-kommunerna

Alla kommuner i Sverige har ett huvudsakligt ansvar för det avfall som uppstår i hushållen inom kommunen. SÖRAB-kommunerna har var och en lokala avfallsföreskrifter och avfallstaxor samt ansvarar för insamlingen av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall från hushåll och verksamheter. Sollentuna kommun har lagt det ansvaret på Sollentuna Energi och Miljö AB och Sundbyberg kommun har lagt det på Sundbyberg Avfall och Vatten AB.

Ansvaret för behandlingen av det insamlade avfallet samt för drift av återvinningscentraler, Returparker och omlastning-/mottagningsstationer har lagts på det samägda bolaget SÖRAB. Alla kommuner har upphandlat entreprenörer som utför insamlingen och i olika grad hjälper kommunerna med kundkontakter och fakturering. Upphandlade entreprenörer lämnar sedan insamlat avfall till någon av SÖRABs mottagnings- eller omlastningsstationer.

Vid starten av Avfallsplan 2021-2032 driver SÖRAB två stora avfallsanläggningar: Hagby återvinningsanläggning och Löt avfallsanläggning, tre omlastningsstationer och flera stationära återvinningscentraler och Returparker. Utöver de stationära återvinningscentralerna erbjuder SÖRAB även en mobil återvinningscentral, som ställs ut i utvalda områden i syfte att komma närmare invånarna. SÖRAB arbetar kontinuerligt med att ta fram nya koncept för insamling som bidrar både till en mer cirkulär avfallshantering och en större tillgänglighet. Ett av de senaste koncepten är Returparker. Returparker är återvinningscentraler med så kallade återbruksfilter, där invånarna först kan lämna de produkter som kan återanvändas innan de fortsätter in på den ordinarie återvinningscentralen med resterande avfall. Även farligt avfall fångas upp i ett försteg på Returparkerna.

Samtliga SÖRAB-kommuner har en politisk representant i SÖRABs styrelse, i form av en ordinarie ledamot och en suppleant.

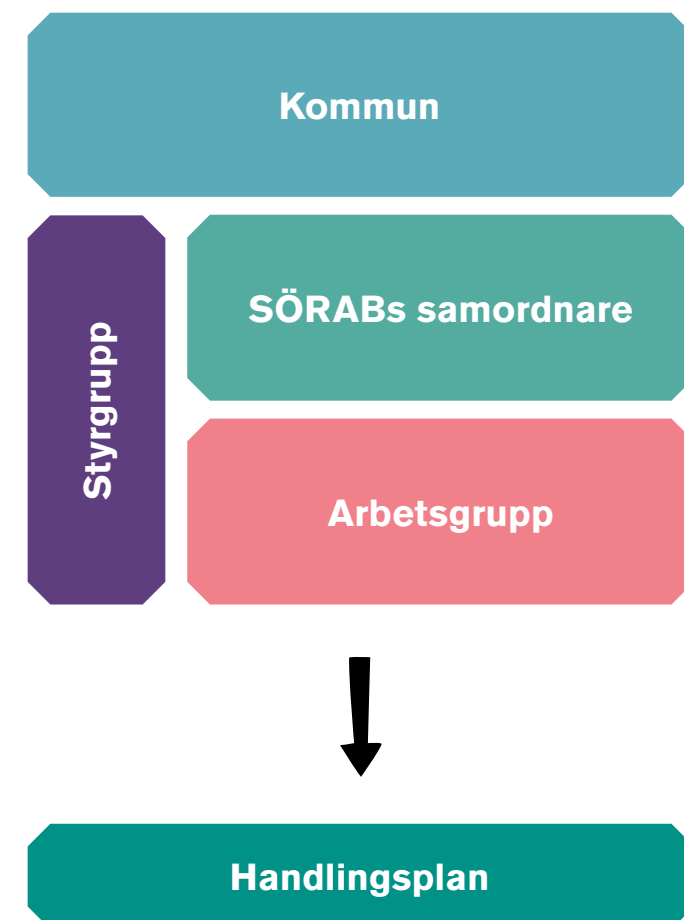
Styrning av avfallsplanen

För avfallshanteringen i kommunerna gäller bestämmelserna i miljöbalken, bestämmelser om avfallshantering i andra författningar samt föreskrifterna i den kommunala renhållningsordningen. Renhållningsordningen består av de lokala avfallsföreskrifterna samt kommunens avfallsplan.

2007 påbörjade SÖRAB-kommunerna ett samarbete med framtagande av en gemensam avfallsplan för perioden 2009–2020. Denna avfallsplan för perioden 2021–2032 är ett resultat av fortsatt samarbete mellan SÖRAB-kommunerna.

Det är SÖRAB som samordnar arbetet med avfallsplanen och arbetet med nuvarande plan leds av en styrgrupp. Styrgruppen består av en representant från respektive SÖRAB-kommun och en ordförande från SÖRAB.

SÖRAB-kommunerna och SÖRAB tar varje år gemensamt fram en handlingsplan som består av aktiviteter som syftar till att uppnå avfallsplanens uppsatta mål. Styrgruppen beslutar om den årliga handlingsplanen och följer upp arbetet. Det är också styrgruppen som ansvarar för att tillsammans nå avfallsplanens uppsatta mål.

Framtagande av Avfallsplan 2021–2032

Enligt miljöbalken ska alla kommuner i Sverige anta en avfallsplan. SÖRAB-kommunerna har i och med framtagandet av Avfallsplan 2021-2032 för andra gången valt att ta fram en sådan tillsammans, med SÖRAB som samordnande part.

Avfallsplan 2021–2032 har tagits fram i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter för framtagande av en kommunal avfallsplan (NFS 2017:2). Samråd och förankring har integrerats i arbetet med framtagande av planen och har innefattat bland annat kontakter med myndigheter, förtroendevalda och tjänstepersoner inom kommunen, företag, organisationer och invånare. Nedan redovisas viktiga hållpunkter i planens framtagande:

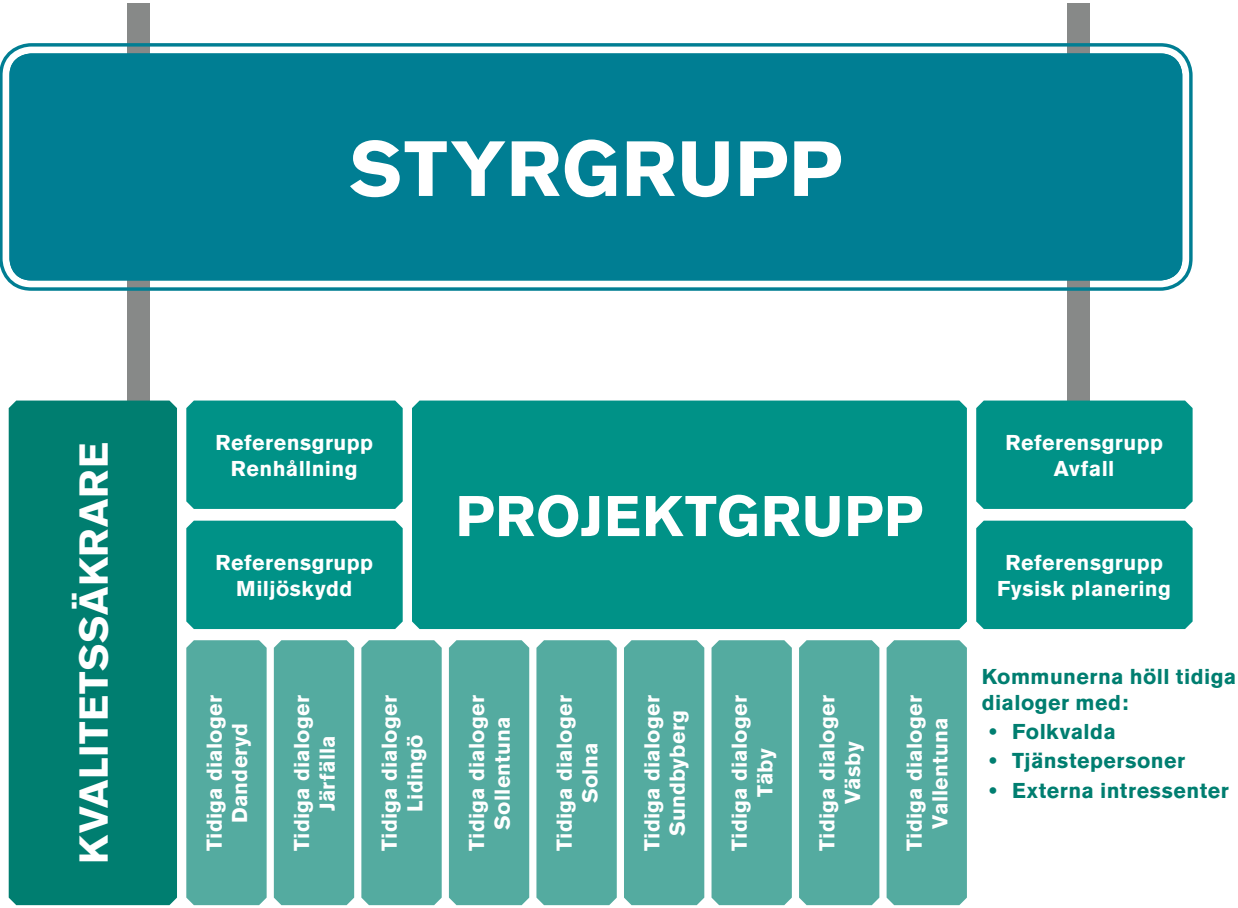
- Hösten 2016 tas en projektplan fram av SÖRABs projektledare, som beslutas av styrgruppen.
- Våren 2017 tar respektive kommun beslut om fortsatt gemensamt arbete med framtagande av en ny avfallsplan, varefter en projektgrupp tillsätts.
- Under 2018 arbetar projektgruppen fram förslag på målområden.
- Våren 2019 hålls tidiga dialoger med kommunens tjänstepersoner, förtroendevalda och utvalda externa intressenter där möjlighet ges att lämna synpunkter på målområden och strategier. Dialogerna hade även som syfte att förankra planen inom kommunen i ett tidigt skede. Inkomna synpunkter beaktas i fortsatt arbete med avfallsplanen.
- Hösten 2019 färdigställs avfallsplanedokumentet.
- Våren 2020 ställs förslag till Avfallsplan 2021–2032 ut för granskning i respektive kommun, varefter en revidering av dokumentet sker.
- Hösten 2020 antar respektive kommunfullmäktige i varje enskild SÖRAB-kommun reviderat förslag till Avfallsplan 2021–2032.

Större förändringar från föregående avfallsplan:

- Avfallsplan 2021–2032 innehåller fem målområden i stället för åtta.
- Målområdena har en mer cirkulär inriktning och visionära namn.
- I Avfallsplan 2021–2032 har det förtydligats att målområdena är ramverk inom vilka målen ryms.
- Avfallsplan 2021–2032 är uppdelad på fyra målperioder om tre år vardera, i stället för som Avfallsplan 2009–2020 som hade tre perioder bestående av fyra år.
- Det finns nu två målkategorier: huvudmål (2021–2032) och periodmål (2021–2023, 2024–2026, 2027–2029 och 2030–2032).
- Det finns två målkategorier: huvudmål (2021–2032) och periodmål (2021–2023, 2024–2026, 2027–2029 och 2029–2032).

Projektorganisation och ansvar

SÖRAB är projektägare och projektledare för framtagande av Avfallsplan 2021–2032, medan SÖRAB-kommunerna är projektbeställare. Projektledaren har tillsammans med en projektgrupp rapporterat till en styrgrupp med representanter från samtliga SÖRAB-kommuner. Styrgruppens ansvar har varit att skapa rätt förutsättningar för projektet och ta beslut kring inriktning och innehåll i Avfallsplan 2021-2032. Samtliga SÖRAB-kommuner har haft möjlighet att delta i projektgruppen, under förutsättning att det inte är samma representant som sitter i styrgruppen.

Avfallshantering i SÖRAB-regionen

En avfallsplan ska innehålla en beskrivning av de förhållanden i kommunen som påverkar avfallets mängd och sammansättning.

För SÖRAB-kommunernas Avfallsplan 2021–2032 har beskrivning av nuläge gjorts år 2019 med utgångspunkt från statistik för år 2018.

I SÖRAB-regionen organiseras hanteringen av hushållsavfall genom att kommunerna ansvarar för insamlingen av avfallet och SÖRAB för omhändertagandet. Insamling av hushållsavfall utförs av upphandlade entreprenörer. Restavfall hämtas vid fastighet, eller på en plats anvisad av kommunen. Hämtning sker antingen varje, varannan eller var fjärde vecka med sopbilar. För flerfamiljsfastigheter och verksamheter sker insamling även flera gånger i veckan. Insamling sker också med kranbilar som tömmer markbehållare, containerbilar som tömmer stationära sopsugar eller mobila sopsugsfordon. I alla SÖRAB-kommuner kan matavfall hämtas vid fastigheten eller på en plats anvisad av kommunen.

Trädgårdsavfall, grovavfall och farligt avfall kan hämtas vid fastigheten. Kunden kan även åka med avfallet till en återvinningscentral, eller lämna avfallet via en mobil insamling där hämtning sker efter fastställt schema. Farligt avfall (ej elavfall, asbest och tryckimpregnerat trä) kan även lämnas vid miljöstationer som finns i vissa av SÖRAB-kommunerna.

Efter insamling transporteras avfallet till en omlastningsstation, ett mellanlager, en sorteringsanläggning eller så transporteras det direkt till en behandlingsanläggning. Vid framtagandet av Avfallsplan 2021-2032 är förbränning med energiutvinning den vanligaste behandlingsformen, uppemot 60-70 procent av avfallet som samlas in inom SÖRAB-regionen förbränns. Utsorterat matavfall rötas i en ekologiskt certifierad röttningsanläggning.

SÖRAB ansvarar för behandling av kommunernas avfall. Behandlingstjänsterna upphandlas. Inga avfallsförbrännings- eller röttningsanläggningar för matavfall finns lokaliserade i regionen. En sorteringsanläggning för det kommunala restavfallet, som kommer att ägas av SÖRAB, är under uppförande.

För produkter som omfattas av producentansvar, det vill säga förpackningar och returpapper, bilar och däck, läkemedel, batterier samt elektriska och elektroniska produkter, är det producenterna som ansvarar för insamling och omhändertagande av avfallet. På uppdrag av producenterna är det vid avfallsplanens framtagande Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI) som samlar in och återvinner förpackningar och returpapper via återvinningsstationer och fastighetsnära insamling. Återvinningsstationer finns även på SÖRABs alla återvinningscentraler. Däck samlas in via återvinningscentralerna, återlämnas vid inköpsstället eller lämnas till en däckverkstad. Läkemedel samlas in av de apotek som har valt att teckna avtal med SÖRAB om borttransport och behandling. Även om de flesta elektriska apparater omfattas av producentansvar tar SÖRABs återvinningscentraler emot allt elavfall. Detta eftersom SÖRAB och El-kretsen (som representerar elproducenterna) har slutit ett avtal som innebär att kommunerna ansvarar för insamlingen av elavfall och El-kretsen för själva omhändertagandet.

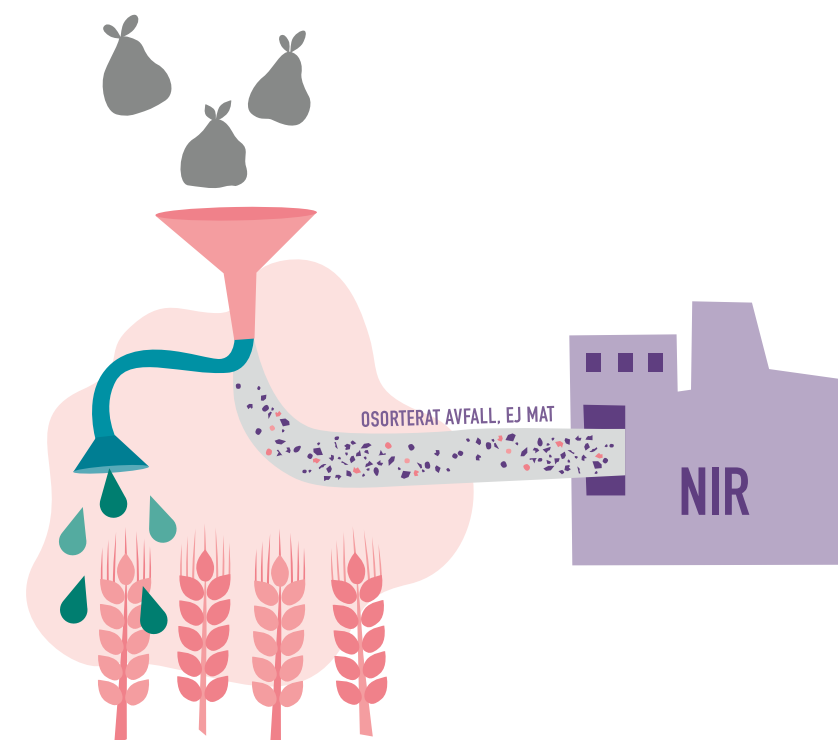
För att läsa mer om utgångspunkten för Avfallsplan 2021–2032 och nuläget vid planens framtagande hänvisas till bilaga 2 Nulägesbeskrivning.

Ekonomiska konsekvenser och styrmedel

Målen i Avfallsplan 2021–2032 är ambitiösa men också nödvändiga. EUs skärpta krav tillsammans med andra samverkande omvärldsfaktorer kommer åtgärder och aktiviteter inom ramen för avfallsplanen innebära minskade avfallsmängder, ökad materialåtervinning och minimerad negativ miljö- och klimatpåverkan.

De ekonomiska konsekvenserna kan vid framtagande av Avfallsplan 2021–2032 endast beskrivas i stora drag. Fokus har legat på att beskriva dem utifrån önskade förändringar i avfallsflöden och hur detta påverkar kostnadsutvecklingen för bland annat behandlingen av avfallet.

Exempel på omvärldsfaktorer som påverkar den ekonomiska utvecklingen är skärpt lagstiftning rörande producenternas ansvar för förpackningar och returpapper och förbränningsanläggningarnas mål att bränslet ska vara fossilfritt.

Ett fossilfritt bränsle är också en stark drivkraft till att SÖRAB kommer att uppföra en eftersorteringsanläggning som kommer att använda NIR-teknik (Near Infra Red, optisk avläsning av material) för att sortera ut plast och metall från restavfallet.

Kostnadsutvecklingen på behandlingssidan är i stark förändring, från att ha varit någorlunda stabil. Behandling i form av förbränning blir allt dyrare, vilket förstärks av den nyligen beslutade förbränningsskatten. Förbränningsskattens syfte är att styra mot en fossilfri förbränning. Kostnaden för rötning av matavfallet går åt motsatt håll, vilket innebär starka ekonomiska incitament för att främja utsortering av matavfall.

Olika behandlingsmetoder syftar till att förändra och förädla avfallet för att möjliggöra en bra återvinning. Även material som förbränns (restavfall såväl som grovavfall) förädlas till olika fraktioner för att optimera miljömässiga och ekonomiska utfall. Genom hållbara val och minimerade avfallsmängder minskar kommunens negativa påverkan på miljö och klimat och ger samtidigt möjlighet att balansera kostnaderna.

De ekonomiska beräkningarna beskriver effekter av att minska mängden restavfall till förbränning genom

- att forcera arbetet med att öka mängden matavfall till rötning, med låg eller ingen behandlingsavgift
- ökning av mängden förpackningar och returpapper till producenternas insamlingssystem som en följd av skärpt lagstiftning,
- driftsättning av eftersorteringsanläggning (NIR) 2020 för utsortering av plast och metall. Beräkningarna förutsätter även en ökning av mängden förpackningar och returpapper till producenternas insamlingssystem som en följd av skärpt lagstiftning

Genom att sortera ut matavfallet ökar kvaliteten på det material som kan genereras från en eftersorteringsanläggning. Det är också förutsättningen för att i framtiden eventuellt kunna sortera ut en pappersfraktion som kan materialåtervinnas.

Insatser för att nå uppsatta mål är förenat med kostnader, men kommer även generera en kostnadsminskning, alternativt väsentligt dämpad kostnadsutveckling för hantering av det avfall som uppstår.

För att läsa mer om de ekonomiska konsekvenserna och styrmedel i Avfallsplan 2021–2032, hänvisas till bilaga 4 Ekonomiska konsekvenser och styrmedel..

Barnens bild av avfallshantering

En barnkonsekvensanalys av Avfallsplan 2021-2032 har genomförts för att utvärdera hur den kan påverka barn och unga. Bakgrunden är att barnkonventionen (FNs konvention om barnets rättigheter) är lag sedan den 1 januari 2020. Det innebär att det i alla beslut och åtgärder som i första hand berör barn ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Samtal har förts med cirka 200 skolbarn i samtliga nio SÖRAB-kommuner för att se vilka lösningar barn och unga vill se inom områdena nedskräpning, återvinning och hållbar konsumtion i framtiden.

Sammanfattningsvis vill barn och unga vara delaktiga i att minska nedskräpning och avfallets negativa miljö- och klimatpåverkan i vår värld. De är medvetna om att om vi inte går till handling nu så är det deras generation som drabbas. De vill se ett ökat konsekvenstänk genom lagstiftning som ger påföljder vid nedskräpning. De tror även att en ökad upplysning om framtida konsekvenser på miljön kan öka medvetenheten och många efterfrågar mer kunskap om miljöfrågor i skolan.

Fler papperskorgar/återvinningsbehållare efterfrågas och dessa får gärna vara kreativt utformade och locka till uppmärksamhet. Det ska vara tydligt utmärkt vad som kan återvinnas och inkasthåll ska vara tillgängliga för barn och unga. Det ska vara rent och fräscht vid återvinningsstationer och papperskorgar. Återvinning ska vara enkelt och smidigt, nära hemmet inom promenadavstånd och bör inte planeras utefter antagandet att alla har tillgång till bil. Pengar är en stark drivkraft och många skulle gärna se fler pantliknande system.

Barn och unga vill att det ska bli lättare att konsumera hållbart. En ändrad attityd kring hållbar konsumtion kan skapas genom information, trender, reklam, sociala medier, influencers och kända personer som många ser upp till.

Barn och unga tycker att det är viktigt att lära sig att inte skräpa ned och lära sig leva hållbart som liten för att kunna fortsätta med de vanorna som vuxna. För att läsa mer om avfallsplanens effekt på barn och unga hänvisas till bilaga 5 Barnkonsekvensanalys.

